

Datatalouden toimeenpano- ja seurantaryhmä

Esityslista 9.6.2020

1. Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

2. Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

3. Tilannekatsaus ja ajankohtaiset

- Teleministereiden videokokous ja neuvoston päätelmät koskien Euroopan digitaalista tulevaisuutta
- Euroopan komission päivitetty työohjelma ja rahoituskehys
- Digitaaliset keinot koronaviruskriisin jälkihoidossa -työryhmän tulokset
- Muut ajankohtaiset

4. Eurooppalainen datanhallintamalli ja Suomen rooli Gaia-X:ssä

- Keskustelua VTT, LVM, VM ja TEM puheenvuorojen/esitysten pohjalta

5. Missä mennään Findatassa ja kuulumiset Covid-mobiilisovelluksesta - Sari Palojoki, sosiaali- ja terveysministeriö

6. Seuraavan kokouksen ajankohta

- Tiiistai 1.9.2020 klo 13.00-14.30

3. Tilannekatsaus ja ajankohtaiset

1. Teleministerineuvosto ja neuvoston päätelmät koskien Euroopan digitaalista tulevaisuutta – Kristiina Pietikäinen, EUE
2. Euroopan komission päivitetty työohjelma ja rahoituskehys
3. Digitaaliset keinot koronaviruskriisin jälkihoidossa -työryhmän tulokset
4. Muut ajankohtaiset – Työryhmän jäsenet

Saksan puheenjohtajakauden ohjelma 1/2

- Mottona ”Together for EU recovery”. Saksan puheenjohtajuudessa korostuu komission kaksi suurta teemaa: vihreä kehitys ja EU:n digitaalinen valmius
 - Ohjelmaan voi tulla vielä muutoksia

1. Digitaalisen suvereniteetin ja kilpailukyvyn vahvistaminen (Reinforcing Digital Sovereignty)

- Neuvoston yhteisymmärrys
- Digitaalinen Eurooppa -ohjelma

2. Innovaatiivisen eurooppalaisen alustan ja datatalouden edistäminen (Promoting an Innovative Platform and Data Economy)

- Datastrategia / data governance
- Digital Services Act (Komission kuuleminen DL 8.9, LVM Kreetta Simola koordinoi)

Saksan puheenjohtajakauden ohjelma 2/2

3. Lainsäädännöllisen viitekehyksen luominen ihmiskeskeiselle digitaaliselle siirtymälle (Setting a Legal Framework for a Human Centric Digital Transformation)

- ePrivacy -asetus
- Tekoäly

4. EU-kyberturvallisuuden vahvistaminen

- IoT-käyttäjätuotteiden kyberturvallisuuden vahvistaminen
- Kyberkompetenssikeskuksia koskeva aset

Saksan pj-kaudella tärkeimmät teleministereitä koskevat tapahtumat:

- Epävirallinen teleministerikokous 15.10.2020, Baden-Baden
- Kyberturvallisuuskonferenssi 9-10.11.2020, Berliini
- Teleministerineuvosto 7.12.2020, Bryssel
- Epävirallinen liikenneministereiden tapaaminen 29.-30.10. Passaussa, aiheena liikenteen digitalisaatio

Euroopan komission päivitetty työohjelma ja rahoituskehys

Komissio julkaisi 27.5.2020 esityksensä ns. koronaelvytyspaketista. **“Europe's moment: Repair and prepare for the next generation”**.

- Uusi Next Generation EU - elvytysväline
- Uusi monivuotinen rahoituskehyseshdotus (MFF, multiannual financial framework)
- Mukautettu komission työohjelma vuodelle 2020

Euroopan komission päivitetty työohjelma

Siirtyy:

- Tekoälyn valkoiseen kirjaan perustuva jatkotoimi, joka koskee muun muassa turvallisuutta, vastuuvollisuutta, perusoikeuksia ja dataa 4/2020 -> 1/2021
- Tiedonanto tutkimuksen ja innovoinnin tulevaisuudesta ja eurooppalaisesta tutkimusalueesta siirtyy kesä/2020 -> syksy/2020
- Verkkovierailuasetuksen (ns. roaming) uudelleentarkastelu sekä säädösehdotus matkapuhelimien ja vastaavien laitteiden yhteisistä latureista siirtyvät 4/2020 -> 1/2021

Euroopan komission päivitetty työohjelma

Aikataulu pysyy **ennallaan**:

- Uusi digitaalisia palveluita koskeva säädös (sis. muun muassa e-kauppadirektiivin 2000/31/EY uudistamisen) katsotaan keskeiseksi elpymisen kannalta ja on edelleen luvassa 4/2020 (digital services act package),
- Digital Services Actin ja ex-ante competition toolin osalta on käynnissä julkinen kuuleminen, jonka DL on 8.9.
- Lainsäädäntökehys yhteisen eurooppalaisen data-avaruuden hallintamallia varten on tarkoitus antaa viimeistään joulukuussa 2020
- Data Act vuonna 2021
- Verkko- ja tietoturvadirektiivi (NIS) annetaan 4/2020

Euroopan komission rahoituskehys 2020-2027

Rahoitus:

- **Kokonaisuutena Euroopan elpymissuunnitelma tuo 1 850 miljardia euroa** avuksi talouden uudelleen käynnistämiseen ja Euroopan elpymiseen.
- Komissio ehdottaa **uutta, 750 miljardin euron elpymisvälinettä, Next Generation EU**
- Verkkojen Eurooppa -välineen (CEF) ja Digital Europe -ohjelman (DEP) merkitys suuri. Digital Europe -ohjelma tukee digitalisaation kehittymistä, ja CEF tukee korkean nopeuden viestintäyhteyksien ja 5G:n rakentamista.
- DEP:n budjetti 9,2 mrd
- CEF digi 1,8 mrd, muutos -0,9 mrd
- CEF liikenne 12,9 mrd, muutos +1,5 mrd

Datatalouden toimeenpano- ja seurantaryhmä

Esityslista 9.6.2020

1. Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

2. Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

3. Tilannekatsaus ja ajankohtaiset

- Teleministerineuvosto ja neuvoston päätelmät koskien Euroopan digitaalista tulevaisuutta
- Euroopan komission päivitetty työohjelma ja rahoituskehys
- Digitaaliset keinot koronaviruskriisin jälkihoidossa -työryhmän tulokset
- Muut ajankohtaiset

4. Eurooppalainen datanhallintamalli ja Suomen rooli Gaia-X:ssä

- Keskustelua VTT, VM ja TEM, LVM puheenvuorojen/esitysten pohjalta

5. Missä mennään Findatassa ja kuulumiset Covid mobiilisovelluksesta - Sari Palojoki, sosiaali- ja terveysministeriö

• Seuraavan kokouksen ajankohta

- Ti 1.9.2020 klo 13.00-14.30

Digitaaliset keinot koronaviruskriisin jälkihoidossa - työryhmän tulokset 1/2

- Työryhmän väliraportti on parhaillaan lausunnoilla 22.6. saakka.
- Väliraportissa arvioidaan digiloikkaa, digitalisaation tiellä olevia esteitä ja sitä, miten uudet toimintamallit vakiinnutetaan.
- Väliraportissa on myös laaja-alaisemmin käsitelty työryhmän jäseniltä saadun aineiston pohjalta digitalisaatiota ja kriisin esille tuomaa digitaalista korjausvelkaa.
- Hallitusohjelman mukaisesti tavoitteena on edistää sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestäväen yhteiskunnan rakentamiseksi tarvittavaa digitalisaatiokehitystä.
- Seuraavissa vaiheissa pureudutaan erityisesti toimenpide-ehdotuksiin ja siihen, miten ne etenevät jo käynnissä olevissa hankkeissa ja miten niitä voitaisiin kiihdyttää liikkeelle.
- Työryhmän väliraportti viimeistellään alkusyksystä.

Digitaaliset keinot koronaviruskriisin jälkihoidossa - työryhmän tulokset 2/2

- Suomi lähti digiloikkaan hyvistä asemista
- Myös kehityskohteita on löytynyt
- Kriisi on nostanut esiin tarpeen tarkastella lainsäädäntöä, jotta digitalisaation hyödyt voidaan täysimittaisesti ulosmitata
- Väliraporttiin on koottu kuusi toimenpidekokonaisuutta:
 1. Aika- ja paikkariippumaton arki (mm. etätyö, etävastaanotot)
 2. Digitaaliset valmiudet (verkot, turvallisuus, teknologia)
 3. Digiosallisuus (yhdenvertaisuus, palveluiden saatavuus ja saavutettavuus)
 4. Digitaalisten toimintamallien kehittäminen (mm. automaattinen päätöksenteko)
 5. Hallinnon keventäminen (mm. sähköinen kuitti, reaaliaikatalous)
 6. Tiedon hyödyntäminen ja tietovarannot

Datatalouden toimeenpano- ja seurantaryhmä

Esityslista 9.6.2020

1. Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

2. Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

3. Tilannekatsaus ja ajankohtaiset

- Teleministerineuvosto ja neuvoston päätelmät koskien Euroopan digitaalista tulevaisuutta
- Euroopan komission päivitetty työohjelma ja rahoituskehys
- Digitaaliset keinot koronaviruskriisin jälkihoidossa -työryhmän tulokset
- Muut ajankohtaiset

4. Eurooppalainen datanhallintamalli ja Suomen rooli Gaia-X:ssä

- Keskustelua VTT, VM ja TEM, LVM puheenvuorojen/esitysten pohjalta

5. Missä mennään Findatassa ja kuulumiset Covid mobiilisovelluksesta - Sari Palojoki, sosiaali- ja terveysministeriö

• Seuraavan kokouksen ajankohta

- Ti 1.9.2020 klo 13.00-14.30

Tavoitteet data governance mallille

- Achieving the goals of the European data policy depends on how well we are able to **create the necessary models, rules of practise and infrastructures** that enable seamless and secure data exchange.
- The key factor in ensuring the mobility and usability of data across national, sectoral and scientific boundaries is to set a vision for an **data governance model** and then work relentlessly to make it a reality.
- The data governance model should enshrine the principle of **human-centricity** and thus always include first and foremost an end-user perspective.

Data governance model

- The governance model at EU level should support a **decentralised data operating environment** and strengthen the necessary federated coordination tasks and roles.
- The key requirement is to ensure, that data collection, storing and sharing should be fully decentralised, whereas there are some tasks that should or could be taken care of by a number of distinctive entities in a coordinated manner.
- The EU Commission should consider initiating **an EU-level institutional structure (expert group or committee)** to coordinate the interoperability specifications, identify specific roles in the data governance model and consolidate the development of the data economy.

Key roles for data ecosystems

Responsible data holders (not owners)

- actors who are responsible for managing the access rights and terms of use to data

Metadata operators

- the data directory or repository managers who maintain a directory or repository on data collected and made available for reuse by different actors

MyData operators

- trusted personal data intermediaries who provide infrastructure for human-centric personal data management and governance

Key roles for data ecosystems

Identity managers

- actors who manage data linked to identifiers of companies and their products and service, similarly as we have electronic identification for citizens.

Intermediary platforms

- actors whose key role is to intermediate, in other words to make data flow between the parties in the eco-systems, as data marketplaces' or 'data brokers' do
- they create concrete tools for example to make Application Programming Interfaces (APIs) and services more interoperable with each other

Data governance model

Security

- We need **common criteria** on security against which the businesses should evaluate their practices and level of security
- The mechanisms could be fostered by **voluntary labelling** and **auditing by third parties**.
- Data security and privacy by design need to be **integral parts** of business and service development practices.

Eurooppalainen datanhallintamalli ja Suomen rooli Gaia-X:ssä – alustavia näkemyksiä

- Hanke Gaia-X on Saksan hallituksen, yritysten ja tiedeyhteisön luoma ”eurooppalaisiin arvoihin perustuva avoin tietoinfrastrukturi”.
- GAIA-X: n tavoitteena on palauttaa Euroopan suvereniteetti tietojen käytön ja jakamisen suhteen rakentamalla infrastruktuuria (esim. teknisiä toteutuksia) sekä data ekosysteemejä (palveluita).
- GAIA-X-projekti on hyvä ratkaisu sinänsä ja alusta vuoropuhelulle, mutta on lähtöisin teollisesta ja teknisestä näkökulmasta, eikä sinällään sovellu koko Euroopan datanhallintamallin ratkaisuksi.
- Projektiin olisi sisällytettävä enemmän ihmislähtöistä ja monialaista lähestymistapaa, jossa kansalaisten ja pk-yritysten mahdollisuudet datan hallintaan tunnistettaisiin ja toisaalta esteet tähän tulisi tunnustaa paremmin.

Datatalouden toimeenpano- ja seurantaryhmä

Esityslista 9.6.2020

1. Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

2. Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

3. Tilannekatsaus ja ajankohtaiset

- Teleministerineuvosto ja neuvoston päätelmät koskien Euroopan digitaalista tulevaisuutta
- Euroopan komission päivitetty työohjelma ja rahoituskehys
- Digitaaliset keinot koronaviruskriisin jälkihoidossa -työryhmän tulokset
- Muut ajankohtaiset

4. Eurooppalainen datanhallintamalli ja Suomen rooli Gaia-X:ssä

- Keskustelua VTT, VM ja TEM, LVM puheenvuorojen/esitysten pohjalta

5. Missä mennään Findatassa ja kuulumiset Covid mobiilisovelluksesta - Sari Palojoki, sosiaali- ja terveysministeriö

• Seuraavan kokouksen ajankohta

- Ti 1.9.2020 klo 13.00-14.30

Seuraavan kokouksen ajankohta

Tiistai 1.9.2020 klo 13.00-14.30

